

Oponentský posudok

na dizertačnú prácu Mgr. Martina Šušlu „Účast ligninolytických enzýmů produkovaných imobilizovanými houbami bílé hniloby v dekolorizaci syntetických barviv“

Dizertant, pán Mgr. Martin Šušla vypracoval dizertačnú prácu pod názvom „Účast ligninolytických enzýmů produkovaných imobilizovanými houbami bílé hniloby v dekolorizaci syntetických barviv“ a predložil ju ako podklad k obhajobe v študijnom odbore „Aplikovaná a krajinná ekologie“ na Přírodovědeckej fakulte UK v Prahe. Oponentský posudok som vypracoval na požiadanie pána Prof. RNDr. Pavla Kovára, CSc., dekana Přírodovědeckej fakulty Karlovej univerzity v Prahe. Autoreferát som mal k dispozícii, splňa náležitosti kladené na tento typ písomníctva.

Zhodnotenie splnenia zadaných cieľov a vhodnosti použitých metód

Ciele dizertačnej práce sú definované v kapitole 2. „Ciele práce“ na str. 10 a na str. 4 (v anglickej verzii) a na str. 22 (v českej verzii) v autoreferáte. Sú zadané stručne a výstižne, korešponujú s názvom dizertačnej práce. Cieľom bolo charakterizovať ligninolytické aktivity a účasť ligninolytických enzýmů imobilizovaných kultúr dvoch druhov drevokazných bazídiomycét v dekolorizácii syntetických farbív so zameraním na hlavné enzýmové izoformy. Po preštudovaní práce konštatujem, že ciele boli splnené v celom rozsahu. Použité metódy experimentálneho výskumu boli vhodne zvolené a v adekvátnej postupnosti smerujú k splneniu cieľov. K prednostiam práce v tomto smere nesporne patrí autorova schopnosť presne pomenovať problém a nájsť cesty jeho riešenia. Zásadné nedostatky tento atribút spracovania práce nemá. Mám k nemu tieto poznámky a otázky.

1. Formuláciu „Přinést informace ...“ v druhom hlavnom ciele práce považujem za málo konkrétne.
2. Kmene skúmaných bazídiových húb dizertant získal zo zbierky mikroorganizmov AV ČR Praha (CCBAS). Z čoho, prosím, boli kmene izolované (z bazídiokarpov, z rizomorf, z napadnutého substrátu ?), ako dlho a akým spôsobom sú uchovávané?
3. Degradáciu borovicového dreva ste hodnotili ako úbytok suchej hmotnosti (str. 34). Aké boli rozmery skúšobných telies?

Posúdenie výsledkov dizertácie s uvedením konkrétneho prínosu doktoranda

Dizertant dosiahol celý rad pôvodných, originálnych vedeckých výsledkov. Za také považujem najmä tieto:

- výsledky štúdia produkcie a aktivity ligninolytických enzýmů v imobilizovaných kultúrach skúmaných taxónov húb na rôznych typoch nosičov
- účasť izoenzýmů lakázy v dekolorizácii farbív imobilizovanými kultúrami druhu *Dichomitus squalens*
- vplyv vybraných syntetických farbív na produkciu izoenzýmů mangán-dependentnej peroxidázy v imobilizovaných kultúrach druhu *Irpex lacteus*

- účinnú dekolORIZÁCIU všetkých testovaných azofarbív sekundárnym mycéliom druhu *Irpex lacteus*.

Zásadne nedostatky nemá ani tento atribút predkladanej práce. Výsledky predstavujú významný vedecký vklad do nášho experimentálneho mykologického a ekologického poznania a do rozvoja odboru „Aplikovaná a krajinná ekológia“ ako celku. Sú cenným vkladom do riešenia problematiky aplikácie lignínolytických enzýmov v bioremediáciách ťažko rozložiteľných organopolutantov. K výsledkom mám tieto poznámky a otázky.

1. Myslíte si, prosím, že štúdiom iných izolátov tých istých druhov bazídiomycét by ste mohli dospieť k iným výsledkom? Do akej miery by výsledky mohli byť ovplyvnené pôvodom izolátov a ich prípadnými zmenami v procese udržiavanie kultúr?

2. Zosumarizujte, prosím, skutočnosti, ktoré by mohli byť hlavnými prekážkami širšieho uplatnenia výsledkov v praxi.

Po formálnej stránke je práca napísaná čisto, požadovaným vedeckým štýlom, dobre sa číta. Je bohato dokumentovaná grafmi a tabuľkami výbornej kvality. Formálnych nedostatkov je minimum:

- v texte na str. 14 je uvedený KAPITCH a kol. (1999), v prehľade použitej literatúry na str. 96 KAPICH

- práca MESTER a FIELD (1997) uvedená v texte na str. 81 chýba v prehľade použitej literatúry

- v texte na str. 83 je uvedený ABADULA a kol. (2000), v prehľade použitej literatúry na str. 87 ABADULLA.

Aktuálnosť a význam dizertačnej práce pre prax a pre rozvoj odboru

Prednosti tohto atribútu práce vidím v tom, že dizertačná práca (vrátane všetkých priložených prác, ktoré sú jej organickou súčasťou) riešia aktuálne problémy aplikovanej ekológie so zreteľom na lignínolytické aktivity a účasť lignínolytických enzýmov imobilizovaných kultúr dvoch druhov bazídiových húb v dekolORIZÁCIÍ syntetických farbív so zameraním na hlavné enzýmové izoformy. Publikované práce sú súčasťou dlhodobého výskumu Mikrobiologického ústavu Akadémie vied Českej republiky v Prahe zameraného na degradačnú kapacitu lignínolytických húb a charakteristiku mechanizmov uplatňujúcich sa v dekolORIZÁCIÍ syntetických farbív hubami. Výsledky autor získal v rámci riešenia projektu FRVŠ, ktorý dopĺňal výskumný zámer Laboratória experimentálnej mykológie uvedeného pracoviska a tiež v rámci riešenia projektov GAČR, IGA AV a inštitucionálneho projektu. Práca má aj praktický aspekt pretože lignínolytické enzýmy bazídiových húb bieleho tlenia sa ukazujú ako nádejné bioremediačné agensy. Tento atribút práce nemá žiadne nedostatky.

Celkové zhodnotenie dizertačnej práce

Dizertačná práca Mgr. Martina Šušlu je pôvodné vedecké dielo autora. Splňa všetky požiadavky kladené na tento typ písomníctva. Dizertant v nej preukázal schopnosť samostatne tvorivo pracovať a výsledky svojej práce náležito prezentovať v impaktovaných médiách a na významných medzinárodných vedeckých podujatiach. Moje poznámky a otázky nijako neznižujú vysokú kvalitu predloženej práce.

Dizertačná práca Mgr. Martina Šušlu splňa všetky podmienky pre konanie obhajoby a po úspešnej obhajobe odporúčam udeliť mu hodnosť Ph.D. v odbore „Aplikovaná a krajinná ekológia“.

V Banskej Bystrici dňa 10.08.2008

Prof. RNDr. Ján Gáper, CSc.